

VETERİNER HEKİMLİĞİ TARİHİ

Arş. Gör. Dr. Aytaç ÜNSAL ADACA
aytacunsal@ankara.edu.tr

9. VE 10. HAFTA

HAFTALAR	KONULAR	SÜRE
1. Hafta	Tanışma, dersten beklentilerin ve önerilerin alınması	40 dk
2. Hafta	Üniversiter Sistem	40 dk
3. Hafta	Hayvan-İnsan Birlikteliği ve Evcilleştirme	40 dk
4. Hafta	Veteriner Hekimliği Mesleğinin Doğuşu	40 dk
5. Hafta	Veteriner Hekimliği Mesleğinin Adlandırılması	40 dk
6. Hafta	Hastalık Kavramı, Hastalık Paradigmaları ve Tedavi Yöntemleri	40 dk
7. Hafta	Ara Sınav	-
8. Hafta	Dünyada Veteriner Hekimliğinde Okullaşma Süreci	40 dk
9. Hafta	Türkiye’de Veteriner Hekimliğinde Okullaşma Süreci	40 dk
10. Hafta	Türkiye’de Veteriner Hekimliğinde Okullaşma Süreci	40 dk
11. Hafta	Günümüzde Türkiye’de Veteriner Fakültelerinin Durumu	40 dk
12. Hafta	Günümüzde Veteriner Hekimlerin Profili	40 dk
13. Hafta	Veteriner Hekimliğinde Uluslararası Örgütler	40 dk
14. Hafta	Veteriner Hekimlerin İnsanlığa Hizmetleri	40 dk

- Avrupa'da veteriner hekimliği okullarının hızla yayılması sonucunda, tarım devriminin itici gücünü oluşturan hayvan varlığının sağlığı garanti altına alınmış; üretim artışı sağlanmış; hayvan ve hayvansal ürünler, küçük sanayi işletmelerinin ham maddelerini oluşturmuşlardır.
- Osmanlı Devleti'nde ise 19. yüzyılın ikinci çeyreğine kadar ne bir tıp okulu ne de veteriner hekimliği okulu açılabilmiş; insan ve hayvan sağlığı ile ilgili hizmetlerin, *usta-çırak* ilişkisiyle yetişen ve bilimsel bir nitelik taşımayan bilgiye sahip ampriklerce yürütülmesine devam edilmiştir.

ASKERİ VETERİNER OKULU – ASKERİ BAYTAR MEKTEBİ

- Türkiye’de bilimsel veteriner hekimliği **1842** yılında **İstanbul’da Prusyalı Veteriner Hekim Godlewsky** tarafından **Askeri Veteriner Okulunun** açılması ile başlamıştır. İlk dönemde dersler bir tercüman yardımıyla okutulmasına rağmen; 1842’de Godlewsky Türkçe’yi öğrendikten sonra dersler tercümansız vermeye başlanmıştır.
- Öğretim, 1842 yılında 12 öğrenci ile başlayıp 1845 yılında bitmiştir.
- 1845 yılında 32 öğrenci gönderilmiş; fakat 15’i okuma yazma bilmediği için okula kabul edilmemiştir. Bu devre 1848 yılında tamamlanmıştır.
- 1849 yılından itibaren öğretim 4 yıla çıkmıştır.
- 1890 yılında, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine bir sınav yapılmış; kazanan dört kişi (Adil Mustafa, Mehmet Nuri Ural, Hayrettin Arif, Ahmet/ölünce yerine İsmail Hakkı Çelebi) Alfort Veteriner Okulu’na gönderilmiştir. Bu öğrenciler 1895 yılında yurda dönmüştür.

SİVİL VETERİNER OKULU- MÜLKİYE BAYTAR MEKTEBİ

- Öncelikle ordunun ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan Askeri Veteriner Okulunun mezunlarının, halk elindeki hayvanların hastalıklarının önlenmesinde yetersiz kalması ve ülke gereksinimlerini karşılayamaması nedeniyle Sivil Veteriner Okulunun kurulması zorunluluğu belirmiştir.
- Bu zorunluluğu gören **Veteriner Yarbay Mehmet Ali Bey**'in öncülüğünde 1880 ve 1888 yıllarında çıkarılan ve Türkiye'de tarım ve hayvancılıkla ilgili ilk süreli yayın olan **Vasıta-i Servet** adlı dergide sivil okulun kurulma zorunluluğu sürekli olarak vurgulanmıştır. Mehmet Ali Bey ve arkadaşlarının çabaları nihayet **1889** yılında sonuç vermiş ve ilk Sivil Veteriner Okulu kurulmuş; Müdürlüğüne de Mehmet Ali Bey atanmıştır.
- 1893 yılında ilk mezunlarını veren Sivil Veteriner Okulunun bu mezunları arasında okul birincisi olarak İstiklal Marşı'nın yazarı **Mehmet Akif Ersoy** da yer almıştır.
- 1909 yılında okul Müdürü, ihtisas için Avrupa'ya sivil veteriner hekimler göndermiştir. 1911 yılında yurda dönen veteriner hekimler, sivil okulun öğretim kadrosuna alınmıştır (Fazlı Faik Yeğül, Samuel Aysoy, Hilmi Dilgimen, Salih Zeki Berker).

ASKERİ VE SİVİL OKULUN BİRLEŐMESİ

Sivil Okul, Balkan Savaşı'nda yangı atlatmıő, 1920'de ise bir kez daha yangın tehditiyle karşı karşıya kalmıő fakat bu kez atlatamamıőtır.

1921'de Sivil ve Askeri Veteriner Okulları «**Baytar Mektebi Alisi**» adı altında birleőtirilmiőtir. Öğretim, Askeri Veteriner Okulu'nda devam etmiőtir.

1928 yılında okulun adı «**Yüksek Baytar Mektebi**» olarak deęiőtirilmiőtir.

YÜKSEK ZİRAAT ENSTİTÜSÜ (YZE)

- Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı ülkeyi ve veteriner hekimliği ciddi olarak sarsmıştır. Veteriner hekim sayısının yetersizliği ve salgın hastalıklar nedeniyle modern bir eğitime ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak üzere 1927 tarihinde yayımlanan bir Kanun ile Ankara'da Yüksek Ziraat Enstitüsü (YZE) adı altında bir eğitim kurumu kurulmaya başlanmıştır.
- 10 Haziran 1933 tarih ve 2291 sayılı Kanun ile YZE'nin kuruluşu tamamlanmıştır. Bu kurum, Tabii İlimler, Ziraat, Baytar ve Ziraat Sanatları olmak üzere dört fakülte ile eğitim öğretime başlamıştır. 1934 tarihinde Orman Fakültesi de YZE bünyesine eklenmiştir.
- 30 Ekim 1933'te YZE açıldığında ilk Rektör Leibzig Üniversitesi Rektörü olan Prof. Geheimrat Friedrich Falke; Veteriner Fakültesi'nin ilk Dekanı ise Prof. Max Gebhardt'tır.
- Enstitü'ye Almanya'dan bir çok akademik personel gelmiştir.

YZE VETERİNER FAKÜLTESİ

- Veteriner Fakültesi'nde, **1934** yılından itibaren **Arapça** terimler yerine **Latince** kullanılmaya başlanmıştır.
- **1937** Haziran'da «baytar» terimi yerine «veteriner» terimi kabul edilmiştir. Böylece Fakültenin adı «**Baytar Fakültesi**» yerine «**Veteriner Fakültesi**» olmuştur.
- **1939** tarihinde Fakültenin öğrenim süresi, o yıl girecek öğrencilerden itibaren **beş yıla** çıkarılmıştır.
- **1944** yılından itibaren «**Veteriner Tarihi**» dersleri verilmeye başlanmıştır.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ'NE GEÇİŞ

- 1946 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üniversite kanunu ile Ankara Üniversitesi kurulmuştur.
- Ankara Üniversitesi kurulduğunda (1946), Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Selahattin Nejat Yalkı'dır.
- 1948 yılında 5234 numaralı Yasa ile YZE'nin Veteriner ve Ziraat Fakülteleri, Ankara Üniversitesi'ne katılmıştır.
- Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde 1948 yılında 8 Enstitü, 4 Ordinaryüs Profesör, 13 Profesör, 3 Doçent, 14 Asistan görev yapmaktadır.
- 1950 yılında, 1944'ten beri verilen Veteriner Tarihi dersleri için bir kürsü (bugünkü anabilim dalı) kurulmuş, kürsüye vekaleten Prof. Dr. Nevzat Tüzdil başkanlık yapmıştır. İlk asistan olarak da Nihal Erk alınmıştır.

OKULLAŞMA SÜRECİ

1842 Askeri Veteriner Okulu (İstanbul)

+

1889 Sivil Veteriner Okulu (İstanbul)

1921 Yüksek Veteriner Okulu (İstanbul)

1933 Yüksek Ziraat Enstitüsü Veteriner Fakültesi (Ankara)

1948 Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi (Ankara)